

Marjan Maučec
državni svetnik

Beltinci, 18. 6. 2019

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik
Državnega sveta

Zadeva: Pobude Vladi Republike Slovenije glede umestitve geotermalne energije v nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije za obdobje 2021–2030 in ureditve zakonodajnega okvira

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) predlagam, da se na Vlado Republike Slovenije naslovijo naslednje

pobude:

- 1. Geotermalna energija kot obnovljivi nefosilni vir energije naj se vključi in strateško umesti v nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije za obdobje 2021–2030.**
- 2. Enotno naj se uredi zakonodajni okvir za področje geotermalne energije.**
- 3. Zaradi varstva voda in vodonosnikov naj država preko sheme spodbud za obnovljive vire energije zagotovi spodbude za ekonomsko izkoriščanje geotermalne energije za namen ogrevanja in tudi pridobivanja električne energije, kjer za to obstaja potencial.**

Obrazložitev:

Slovenija leži na območju z relativno visokim potencialom geotermalne energije. Teoretični potencial geotermalne energije v Sloveniji znaša 5.467 GWh oz. 301 GWh proizvedene električne energije na leto, dejanski potencial pa je bistveno nižji in nesorazmerno porazdeljen po državi. Največji odkrit potencial za izkoriščanje geotermalne energije je prav gotovo v Pomurju v t. i. Panonskem bazenu, saj je v Pomurju veliko število obstoječih vrtin. Vrtine so bile večinoma vrtane v prejšnjem stoletju z namenom iskanja ogljikovodikov, nekaj (terme, kmetijska podjetja) pa tudi z namenom ogrevanja.

Geotermalno energijo lahko izkoriščamo v treh temperaturnih intervalih: za pridobivanje električne energije v zgornjem temperaturnem intervalu (nad 150 °C oz nad 100 °C z uporabo tehnologije Kalina), za ogrevanje industrijskih in stanovanjskih

hiš v srednjem temperaturnem intervalu (pod 150 °C oz pod 100 °C) ter za ogrevanje rastlinjakov in ribogojnic v nizkotemperaturnem intervalu. Izkoriščanje vodonosnikov je smotno, če vodonosnik ne leži globlje od 2000–3000 metrov in če je vodni potencial kot nosilec energije dovolj izdaten. Količine termalnih voda v vodonosnikih so omejene. Njihovo gospodarno izkoriščanje zahteva, da energijsko osiromašeno vodo vračamo v vodonosnik (reinjektiranje). S tem se vzdržuje hidrodinamično ravnotežje, tlak v vodonosniku ne pada, prav tako se okolje ne onesnažuje z oddano geotermalno vodo.

Največja prednost geotermalne energije je, da je čista in varna za okolje. Z njeno uporabo se zmanjšuje uporaba fosilnih goriv in posledično tudi emisije toplogrednih plinov, poleg tega je pridobivanje električne energije z izkoriščanjem geotermalne energije zanesljivo, saj ni odvisno od vremenskih vplivov (kot npr. pri hidroelektrarnah, vetrnih in sončnih elektrarnah).

Uporaba termalne vode v prave energetske namene ni poceni, saj se tehnično dovolj visokotemperaturna (tehnično ustrezna) voda nahaja v globokih predterciarnih dolomitih in apnencih (globine 1500–4000 metrov) v primeru centralne oz. ostale Slovenije ter v peskih in peščenjakih v primeru Panonskega bazena. Pri tem je Panonski bazen daleč najbolj raziskan in izkoriščen, zato so naložbe tu v smislu tehnične uspešnosti verjetno ekonomsko najbolj upravičene. Poleg omenjenega Panonskega bazena je dobro raziskano tudi območje Olimja, Podčetrtna in Čateža. Velik strošek predstavlja vrtanje. Za sektor daljinske energetike je pomembno, da se morajo prejete spodbude odraziti v ugodni ceni toplotne energije. Danes so koncesnine velika ovira za izkoriščanje geotermalne energije, saj predstavljajo velik strošek. Smo ena redkih držav, ki obračunava koncesnino na izkoriščanje geotermalne energije, čeprav gre za obnovljiv vir energije.

Primer dobre prakse na tem področju je Nizozemska, ki je oblikovala geotermalni akcijski načrt, ki daje podlago za državno subvencioniranje vrtin; investiranje države v software, ki podpira izrabo toplote iz geotermalne energije ThermoGIS; program sodelovanja med državo in podjetji pri zniževanju CO₂ emisij in vključitev elektrike in toplote iz geotermalne energije v shemo OVE.

V postopku priprave je nacionalni energetski in podnebni načrt Slovenije za obdobje 2021-2030 (NEPN). Osnutek NEPN je bil v skladu z zavezami poslan Evropski komisiji. Na podlagi Poročila nevladne organizacije Evropske fundacije za podnebje mora Slovenija v načrt vnesti več podrobnosti o politikah, instrumentih in potrebnih finančnih virih za doseganje ciljev Pariškega dogovora. Evropska komisija, ki je 18. 6. 2019 objavila oceno osnutkov nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov držav članic, v katerih je proučila napovedani skupni prispevek držav članic k izpolnjevanju ciljev energetske unije in ciljev EU za leto 2030, je med drugim Sloveniji priporočila, da znatno zviša raven ambicij na področju obnovljivih virov energije, ki znaša vsaj 37 % kot prispevek Slovenije k cilju Unije za energijo iz obnovljivih virov za leto 2030, kot je navedeno v Prilogi 2 k Uredbi EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov. Geotermalna energija kot obnovljivi nefosilni vir energije je eden od potencialnih okoljsko sprejemljivih obnovljivih virov energije, zato bi jo morali umestiti v NEPN, ki bo določil dolgoročne (do leta 2030 s pogledom do 2040) cilje, politike in ukrepe Slovenije na področju razogljičenja, energetske učinkovitosti, energetske varnosti, notranjega trga ter raziskav, inovacij in konkurenčnosti.

Slovenska zakonodaja tega področja ne ureja celovito in enovito, ampak je razdrobljena na področje energetike in vode: Energetski zakon, ki opredeljuje obnovljive vire energije in geotermalno energijo; Zakon o vodah, ki opredeljuje termalno vodo, posebno rabo vode in kdaj je treba pridobiti koncesijo; Zakon o rudarstvu, ki opredeljuje geotermični energetski vir, izkoriščanje geotermičnega energetskega vira in kdaj je treba pridobiti dovoljenje. Izkoriščanje geotermalne energije torej zadeva tri zakonodajna področja, ki jih urejata dva resorja, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za infrastrukturo. Medtem ko Ministrstvo za okolje in prostor ureja področje rabe voda, Ministrstvo za infrastrukturo ureja pogoje za rabo energije (toplote ali elektrike) iz geotermalnih virov. Smotrno je razmisliti o enotni in pregledni zakonski ureditvi tega področja, ki bo omogočilo urejeno in podatkovno podprto ter celovito obravnavo rabe geotermalne energije s ciljem zmanjševanja emisij CO₂.

Glede na stroške izkoriščanja geotermalne energije se tudi predlaga, da država v luči varstva voda in vodonosnikov zagotovi spodbude za ekonomsko izkoriščanje geotermalne energije za namen ogrevanja in pridobivanja električne energije, kjer obstaja potencial, vsaj v minimalni višini zmanjšanega deleža emisij CO₂ zaradi uporabe geotermalne energije.

Državni svetnik
Marjan Maučec, l.r.